

פירושי רבינו על סדר פרקי התהלים

פרק ל פסוק א

מזמור שיר חנכת הבית לדוד:

ביאור כפל לשון הפסוק בתיבות 'מזמור שיר'

במדרש (ילקוט תהלים רמז תשי"ג) הקשו בפסוק 'מזמור שיר חנכת הבית לדוד', ב' קושיות, א. וכי דוד בנאו. הלא שלמה בנאו. ב. מהו כפל הלשון 'מזמור שיר'. ותרצו במדרש שכונת הפסוק על בית המקדש של מעלה ובית המקדש של מטה.

מקשים העולם שהיה לו למדרש להקדים לשאול את הקושיא השניה קודם הקושיא הראשונה, שהרי קושיא השניה היא על תחילת הפסוק 'מזמור שיר', והקושיא הראשונה היא על תיבת 'לדוד' שנכתבה בסוף הפסוק, וכי דוד בנאו וכו', ומדלא הקדים משמע שלא קשה לו הקושיא על הכפל שבפסוק רק מחמת שנכתב בפסוק 'לדוד', אבל אילו היה הפסוק אומר 'מזמור שיר חנכת הבית' ותו לא, לא היה קשה כפל הלשון 'מזמור שיר', וצריך להבין מדוע.

ויש לפרש עפ"י מה שאמרו בגמרא (סוטה ט, א) משה ודוד לא שלטו שונאיהם במעשה ידיהם, דוד דכתיב (איכה ב, ט) 'טבעו בארץ שעריה', וכתב **מהרש"א** שהכוונה על שערי בית המקדש שנגעשו להם נס ולא נחרבו אלא נבלעו. והטעם ששערי בית המקדש מיוחסים לדוד אף ששלמה בנו בנאו, משום שהוא הכין את כל הכסף והזהב בעבור בנין המקדש.

ולפי זה יש לומר שאכן המדרש הרגיש שתי קושיות בפסוק זה, תחילה מהו הכפל של 'מזמור שיר'. ועוד, למה אמר 'חנכת הבית לדוד' והרי הוא לא בנה את בית המקדש. ואכן אם לא היה אומר הפסוק 'לדוד' רק 'מזמור שיר חנכת הבית' ותו לא, לא היה קשה הכפל, שהייתי אומר שהכפל הוא על שתי בתי המקדש שהיה להם לישראל שאחר שנחרב הראשון נבנה השני, אמנם עתה שאמר המשורר 'חנכת הבית לדוד' שנקרא שדוד בנה את בית המקדש מחמת שהוא הכין את הכסף והזהב וקנה את המקום נקרא שהוא בנאו, אם כן לא היה לו להיות נחרב לעולם שהוא כמו מעשה דוד ממש, ואם כן למה כתב הכפל 'מזמור שיר' הרומז לשני בתי המקדש ומכך יש להבין שבדאי עתיד ליחרב. ועוד שהמקדש שני בנאו עזרא ולא דוד ואין לייחסו לדוד.

על כך תירץ המדרש שכונת המשורר לא היתה על החורבן אלא כנגד בית המקדש של מעלה ושל מטה. **יהי רצון** שיבנה בית המקדש במהרה. (זרע שמשון פרשת מקץ אות ג)

טביעת השערים של בית המקדש נתנה תקוה לבלועי קורח

'טבעו בארץ שְעָרֶיהָ אֲבָד וְשַׁבַּר בְּרִיחֶיהָ מִלֶּכָּה וְשָׂרֶיהָ בְּגוֹיִם אֵין תּוֹרָה גַּם נְבִיאֶיהָ

לֹא מָצְאוּ חֲזוֹן מֶה' (איכה ב ט):

יש לדקדק מה ענין שהזכיר את טביעת השערים דלכאורה זה ענין הצלה שניצולו השערים ונשתמרו, ועיקר מה שהוצרך לומר 'אבד ושיבר בריחיה', שנשתבר הבית.

וי"ל דהנה מצינו בגמרא (קידושין לא, ב) שאבימי דרש את הפסוק (תהלים עט, א) 'מזמור לאסף' אמר שאמר שירה על חורבן בית המקדש. ופירשו התוס' שאמר שירה על כך שטבעו בארץ שערים של בית המקדש, משל לשפחה שירדה לשאוב מים מן הבאר ונפל כדה לבאר, והיתה מצטערת ובוכה, עד שבאתה שפחתה של המלך לשאוב ובידה כלי של זהב ונפל שם אותה כלי, התחילה הראשונה לשורר ואמרה, עד עכשיו לא הייתי סבורה שיוציא שום אדם את כדי, מפני שהוא של חרס ואינו חשוב, עכשיו מי שיוציא את של זהב יוציא את גם את שלי. כך בני קרח שהיו בלועים, כשראו שטבעו בארץ השערים של בית המקדש אמרו שירה, כי אמרו מי שיוציא השערים יוציא גם אותנו. מקשים העולם מה ענין הוצאת השערים עם הוצאת קרח ובניו, ומאיזה סיבה היה להם לומר שמי שיוציא את השערים יוציא גם אותם, ולכאורה בודאי אין זה דומה למשל כלל, ששם ב' הכלים נמצאים יחדו ולכן יחד עם הוצאת כלי של זהב יוציאו את הכלי של חרס, מה שאין כן כאן שהשערים ובני קרח הם לכאורה שני דברים נפרדים לגמרי.

וי"ל עפ"י מה שאמרו בגמרא (סנהדרין לו, א), מיום שפתחה הארץ את פיה וקבלתו לדמו של הבל, שוב לא פתחה. ומסקנת הגמרא שרק לטובה לא פתחה הארץ את פיה, אולם לרעה פתחה הארץ את פיה גם אחר שקבלה את דמו של הבל, והנה עתה שפתחה הארץ את פיה וקבלה את השערים של בית המקדש, אף שנראה שזה פתיחה לטובה בכדי שלא ישלטו האומות בשערים של בית המקדש, ואם כן יקשה איך יתכן שפתחה הארץ את פיה, הלא אינה פותחת את פיה לטובה, על כרחך צריך לומר שזה נחשב פתיחה לרעה היות שאם השערים לא היו נבלעים בודאי לא היו יכולים השונאים לשלוט בשערים אלו, וכמו שאמרו בגמרא (סוטה ט, א) שלא שלטו הגוים במעשה ידיהם של משה ושל דוד, וממילא כל עוד השערים היו קיימים לא היו יכולים הגוים להיכנס לבית המקדש, ורק עתה מחמת שנבלעו השערים היו יכולים הגוים להיכנס לבית מקדש.

ודבר זה מדויק בפסוק שאמרו 'טבעו בארץ שעריה' ואזי 'אבד ושיבר בריחיה', והיינו שרק אחר שנטבעו ונבלעו השערים היה יכולת ביד הגוים לאבד ולשיבר את בית המקדש.

ובזה יתבאר היטב טעם ששוררו בני קרח, דבתחילה היו סבורים בני קרח שהארץ אינה

פותחת את פיה רק לרעה, וממילא לא יתכן להם שוב לעלות, כי האיך יצאו מן הארץ

הלא הארץ לא תיפתח לטובתם. אולם אחר שראו בליעת השערים

והבינו שבדאי שערים אלו עתידים לחזור לעתיד לבוא כשיבנה

בית המקדש, הסיקו מתוך כך דמה שאמרו שאין הארץ

פותחת את פיה לטובה היינו רק בעולם הזה, אולם

לעתיד לבוא שיהיה תיקון לכל העולם תחזור הארץ

לפתוח את פיה גם לטובה, ואם כן באותה העת

יוכלו גם הם לעלות שהרי אז יהיה לארץ

פה אף לטובה, ומשום שעתה נתברר

להם דבר זה שוררו.

(זרע שמשון מגילת איכה אות ח)

מוקד זרע שמשון: 02-80-80-500 לקבלת הגליון לשלוח למייל: zera277@gmail.com או באתר: <https://www.zerashimshon.co.il/donation>

יוצא לאור ע"י זרע שמשון ע"ר 580624120 ארה"ק הרב ישראל זילברברג 05271-66450

ארה"ב הרב מנחם בנימין פאשקעס: 347-496-5657 mhpaskesz@gmail.com 1645 48 ST Brooklyn NY 11204 Zera Shimshon C/O B Paskesz

זרע שמשון ע"ר 580624120

ניתן להשיג את הספר 'זרע שמשון'

בארה"ק: 05271-66-450

בארה"ב: 347-496-5657

ניתן לשלוח תרומות והנצחות לזכות ולע"נ ולקחת חלק בהוצאות והפצת הגליונות והספרים

ניתן להפקיד בבנק מרכנליל (17)
סניף 635 מ"ח. 71713028 ע"ש זרע שמשון
כמו"כ ניתן לתרום בכרטיס אשראי

זכות הצדיק ודברי תורתו הקדושים יגן מכל צרה וצוקה, ויושפע על הלומדים ועל המסייעים בני חיי ומזוני וכל טוב סלה כהבטחתו בהקדמת ספריו